

Gan Yuyuan 2558: การศึกษาเปรียบเทียบคำประสมที่มีคำว่า “หัว” เป็นส่วนประกอบในภาษาไทยและภาษาจีน ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์เมธาวี ยุทธพงษ์ธาดา, ปร.ด. 243 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างและความหมายของคำประสมที่มีคำว่า “หัว” เป็นส่วนประกอบในภาษาไทยและภาษาจีน รวมทั้งศึกษาอุปลักษณะของคำว่า “หัว” ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมในภาษาไทยและภาษาจีน โดยในภาษาไทยเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 และพจนานุกรมเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 มีจำนวนคำประสมที่มีคำว่า “หัว” เป็นส่วนประกอบทั้งหมด 191 คำ และภาษาจีนเก็บข้อมูลจาก《现代汉语词典》2005 ซึ่งเป็นพจนานุกรมมาตรฐานของประเทศจีน มีจำนวนคำประสมที่มีคำว่า “หัว” เป็นส่วนประกอบทั้งหมด 182 คำ ผลจากการศึกษาโครงสร้างพบว่า โครงสร้างแบบที่ 1 คือ ส่วนหลัก + ส่วนขยาย ในภาษาไทยมี 2 แบบ ส่วนในภาษาจีนมี 4 แบบ ส่วนโครงสร้างแบบที่ 2 คือ ส่วนหลัก + ส่วนหลัก ในภาษาไทยมี 4 แบบ และในภาษาจีนมี 4 แบบเช่นเดียวกัน

ส่วนด้านความหมายของคำประสมที่มีคำว่า “หัว” เป็นส่วนประกอบนั้น มีความหมายตรงและความหมายเชิงเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของคำประสมที่มีคำว่า “หัว” เป็นส่วนประกอบนั้นส่วนใหญ่เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบ ความหมายตรงนั้น ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนมีความหมายแสดงถึงกิริยาอาการ ทรงผม สิ่งของ เป็นต้น ส่วนความหมายเชิงเปรียบเทียบนั้น ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนมีความหมายแสดงถึงคนและคุณสมบัติของคน อวัยวะร่างกาย ช่วงแรกเริ่มของเวลา ชื่ออาหาร เป็นต้น ความแตกต่าง คือ ในภาษาไทยมีความหมายแสดงถึงส่วนเริ่มต้นที่เป็นวงของตัวหนังสือ ความเข้มข้น ชื่อสิ่งที่เกิดขึ้นตามดาราศาสตร์ ชื่อสัตว์ ตำแหน่ง แต่ในภาษาจีน มีความหมายแสดงถึงส่วนที่เป็นเศษของสิ่งของ สิ่งที่เป็นนามธรรม

จากการศึกษาอุปลักษณะของคำว่า “หัว” ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมในภาษาไทยและภาษาจีน ผลการศึกษาพบว่า อุปลักษณะของคำว่า “หัว” ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมสะท้อนให้เห็นความคิดของคนไทยและคนจีน ทั้งคนไทยและคนจีนมองว่า หัวเป็นมนุษย์และคุณสมบัติของมนุษย์ หัวเป็นส่วนต้น หัวเป็นส่วนยอด หัวเป็นพืช หัวเป็นอวัยวะร่างกาย หัวเป็นเวลา หัวเป็นความสำคัญหรือสาระสำคัญ หัวเป็นส่วนที่ดีที่สุด ส่วนความแตกต่างคือ คนไทยมองว่า หัวเป็นส่วนเริ่มต้นที่เป็นวงของตัวหนังสือ หัวเป็นความเข้มข้น หัวเป็นตำแหน่ง ส่วนคนจีนมองว่า หัวเป็นส่วนเศษของสิ่งของ